

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ
Καβάλα, 18-9-2015

Αριθ. Πρωτ: 596

Προς: Όπως ο πίνακας διανομής

BENIZEΛΟΥ 55, 65403 ΚΑΒΑΛΑ
ΤΗΛ.: 2510 222942, FAX: 2510 231505
E-mail: geoteeam@otenet.gr
Web site: www.geotee-anmak.gr

Κοιν.: Όπως ο πίνακας διανομής

Πληροφορίες: Αμπελίδης Θεόδωρος

Θέμα: «Απόψεις του Παραρτήματος μας στην διαβούλευση του σταδίου Β1 της μελέτης του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης »

Σχετ.: Το υπ. αριθμ. πρωτ. ΔΠΧΣ 3517/31-8-2015 έγγραφο σας

Το Παράρτημα Ανατολικής Μακεδονίας του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας ως ο θεσμοθετημένος σύμβουλος της Πολιτείας στην περιοχή και έχοντας ως χώρο ευθύνης τις Π.Ε. Δράμας και Καβάλας που ανήκουν στην Περιφέρεια Α.Μ.Θ. θέλει να συμβάλει με τις απόψεις του στην βελτιστοποίηση του σταδίου Β1 της μελέτης του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Το παράρτημα μας έχοντας συμμετάσχει σε προηγούμενες διαβουλεύσεις της Περιφέρειας θέλει με τη συγκεκριμένη συμμετοχή να εστιάσει τις απόψεις του στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας της Περιφέρειας που ομολογουμένως αποτελεί την οικονομική ατμομηχανή της Περιφέρειας και το συγκριτικό της πλεονέκτημα.

Πρώτη και βασική μας παρατήρηση αποτελεί το γεγονός ότι στην ομάδα μελέτης που συνέταξε το στάδιο Β1 της παρούσας μελέτης δεν συμμετέχει ούτε ένας Γεωτεχνικός (Γεωπόνος, Δασολόγος, Κτηνίατρος, Γεωλόγος, Ιχθυολόγος). Η παρατήρηση μας δεν γίνεται για συντεχνιακούς λόγους, αλλά για να αιτιολογήσει τις ελλείψεις, τι αμέλειες, τις παραλείψεις και κυρίως τα λάθη που περιέχει το Β1 στάδιο της μελέτης και τα οποία θα σας αναλύσουμε παρακάτω. Οι ανωτέρω επιστημονικές ειδικότητες είναι αυτές που κατεξοχήν υποστηρίζουν τον Πρωτογενή τομέα της οικονομίας και βιώνουν καθημερινά τα προβλήματα του. Συνεπώς μια τέτοια μελέτη που συντάχθηκε

από μια ομάδα μελετητών, στην οποία δεν συμμετέχουν Γεωτεχνικοί, δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες του πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας και χωλαίνει από το προοίμιο της.

Μια δεύτερη βασική μας παρατήρηση αφορά τον Αναπτυξιακό Σχεδιασμό της Περιφέρειας ΑΜΘ με τη δημιουργία διπόλων και τριπόλων. Θα πρέπει να τονίσουμε ότι στην περιοχή μας, από την εποχή ακόμα της Τουρκοκρατίας, υπήρχε και λειτουργούσε το αναπτυξιακό δίπολο Δράμας – Καβάλας ως βασικό αναπτυξιακό δίπολο της περιοχής, με βασικά εργαλεία του το λιμάνι της Καβάλας, το οδικό δίκτυο και τα παραγόμενα πρωτογενή προϊόντα της ευρύτερης περιοχής (εμπόριο καπνού κ.α.). Το αναπτυξιακό αυτό δίπολο υπάρχει και σήμερα και θα πρέπει να αναβαθμιστεί ως **πρωτεύων εθνικός πόλος διαπεριφερειακής και διακρατικής εμβέλειας** και όχι να περιθωριοποιηθεί ως δευτερεύον. Τα τελευταία μάλιστα χρόνια με την ανάπτυξη των οδικών δικτύων (π.χ. Εγνατίας οδού και καθέτων δικτύων της) και με εργαλείο την πρωτογενή παραγωγή και το τουριστικό προϊόν μπορεί το δίπολο αυτό να επεκταθεί ως τρίπολο πανευρωπαϊκής εμβέλειας, συμπεριλαμβάνοντας την Ξάνθη και την ναυαρχίδα του τουρισμού της Περιφέρειάς μας που είναι η Θάσος. Έτσι, **η δική μας πρόταση περιλαμβάνει για την Περιφέρεια ένα τρίπολο (Δράμα, Καβάλα, Ξάνθη) και ένα δίπολο (Κομοτηνή-Αλεξανδρούπολη) χαρακτηρίζοντάς τα εθνικής και διακρατικής εμβέλειας.**

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, έχει φανεί ότι η Ελλάδα μόνο μέσω του γεωργικού τομέα (και του τουρισμού) μπορεί να ορθοποδήσει. Η γεωργία όμως δεν μπορεί πλέον να έχει μέλλον χωρίς την κάθετη αξιοποίηση των αγροτικών προϊόντων: Παραγωγή – Τυποποίηση – Μεταποίηση – Διακίνηση. Συνεπώς το ΓΕΩΤΕΕ παρακάτω διατυπώνει τις θέσεις του σε όλο αυτό το τετράπτυχο. Κλειδί στην επιτυχία μας θα είναι η προώθηση και η διακίνηση των παραγόμενων προϊόντων. Τα παραγόμενα προϊόντα μας πρέπει να φτάσουν στους καταναλωτές όπου αυτοί και να είναι και σε αυτόν το στόχο καίρια θέση έχουν τα διαμετακομιστικά δίκτυα (οδικοί άξονες, σιδηροδρομικές συνδέσεις, λιμάνια, αεροδρόμια κλπ). Κατά συνέπεια θα πρέπει στο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο Σχεδιασμού της Περιφέρειας ΑΜΘ να είναι ξεκάθαρη η θέση της Περιφέρειας για την ανάπτυξη της γεωργίας – κτηνοτροφίας συνοδευόμενη με τις απαραίτητες ενέργειες και δράσεις.

Από όλα όσα σας αναφέρουμε σε αυτήν την παρέμβαση μας είναι προφανές ότι, υπάρχει μία προχειρότητα στο κείμενο που έχει συνταχθεί και είναι ελλιπές. Προτείνεται λοιπόν η επαναδιατύπωση αρκετών σημείων της μελέτης, η διόρθωση αλλά και η προσθήκη

σημείων που κρίνονται ιδιαιτέρως σημαντικά για την ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη της Περιφέρειας σε ένα «υγιές» και λειτουργικό θεσμικό και χωρικό περιβάλλον με ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και στην άρση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων.

Αναλυτικότερα οι προτάσεις μας και οι επισημάνσεις μας επί του σταδίου Β1 της μελέτης παρουσιάζονται παρακάτω μετά τον πίνακα αποδεκτών ανά τομείς και περιοχές.

Ο Πρόεδρος της Δ.Ε.
του ΓΕΩΤΕ.Ε.
Ανατολικής Μακεδονίας

Ζαφείρης Μυστακίδης

Πίνακας Αποδεκτών

- Περιφερειάρχη Α.Μ.Θ. κ. Γεώργιο Παυλίδη
- Περιφερειακό Συμβούλιο Α.Μ.Θ.
 - Αντιπεριφερειάρχη Καβάλας κ. Θ. Μαρκόπουλο
 - Αντιπεριφερειάρχη Δράμας κ. Αργ. Πατακάκη
 - Αντιπεριφερειάρχη για θέματα Αγροτικής Οικονομίας κ. Σωτ. Παπαδόπουλο
 - Αντιπεριφερειάρχη για θέματα Τουριστικής Ανάπτυξης, Εκθέσεων κ. Μ. Αμοιρίδη
 - Αντιπεριφερειάρχη για θέματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Απασχόλησης και Κοιν.Συνοχής κ. Χρ.Γεωργιτσόπουλο
 - Αντιπεριφερειάρχη για θέματα Εξυπηρέτησης Πολιτών, κ. Κων.Εξουκουστό
 - Αντιπεριφερειάρχη για θέματα πολιτισμού, Αθλητισμού, Εθελοντισμού κ. Ζ.Ζάχαρη
 - Αντιπεριφερειάρχη για θέματα Οικονομικών, Παρακολούθησης και Οικ.Συντονισμού κ. Μουσταφά Κατσαντζή
- Δήμαρχο και Δημ. Συμβούλιο Καβάλας, Θάσου, Νέστου, Παγγαίου
- Δήμαρχο και Δημ. Συμβούλιο Δράμας, Δοξάτου, Παρανεστίου, Προσοτσάνης, Κ. Νευροκοπίου
- Βουλευτές Δράμας και Καβάλας
- Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού προγραμματισμού Περιβάλλοντος και Υποδομών
- Δ/ση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού – Τμήμα Χωρικού Σχεδιασμού

Πίνακας Κοινοποιήσεων

- * ΜΜΕ Καβάλας & Δράμας
- * Δ.Σ. ΓΕΩΤ.Ε.Ε.
- * Παραρτήματα ΓΕΩΤ.Ε.Ε.
- * Μέλη του Παραρτήματος

1. Περιφερειακές Ενότητες Καβάλας και Θάσου

Οι δύο αυτές περιφερειακές ενότητες που δημιουργήθηκαν με τον Καλλικράτη είναι άρρηκτα δεμένες και για αυτό εξετάζονται μαζί. Σε όλες τις παρακάτω προτάσεις μας για το χωροταξικό, προσπαθούμε να μην προτείνουμε τη δημιουργία μεγάλου μεγέθους έργων αλλά πολλών μικρών και στοχευμένων. Παράλληλα δε η συμμετοχή των Γεωτεχνικών στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των παρακάτω προτάσεων μας είναι και το κλειδί της επιτυχίας του χωροταξικού στον πρωτογενή τομέα. Ο πρωτογενής τομέας αναλύεται παρακάτω στους κυριότερους κλάδους του για αυτές τις περιοχές. Παράλληλα όμως γίνονται αναφορές και για θέματα που αφορούν και τις άλλες περιοχές της Περιφέρειας μας σε σχέση πάντα με τις δύο αυτές περιοχές και το θέμα που μας απασχολεί.

1.1. Γεωργία

Είναι ο κλάδος με τη μεγαλύτερη συμβολή στην οικονομία της Περιφέρειας. Για αυτό πιστεύουμε ότι στο χωροταξικό πρέπει να ενταχθούν τα παρακάτω που σχετίζονται με αυτόν:

- Συμφωνούμε με τα προβλεπόμενα από το χωροταξικό εγγειοβελτιωτικά έργα. Όμως αυτά θα πρέπει να προγραμματιστούν σύμφωνα με τις διαθέσιμες πραγματικές παροχές του Νέστου και των άλλων ποταμών ώστε αυτά τα έργα να είναι πραγματικά λειτουργικά και να μην παρουσιάζουν αστοχίες υπερδιαστασιολόγησης. Επίσης θα πρέπει να ζυγίζεται το κόστος με τις ωφέλειες του έργου και να διερευνάται σε βάθος η δυνατότητα απόσβεσης του έργου. Παράλληλα δε αυτά τα έργα πρέπει να μην είναι μεγάλων διαστάσεων, άλλα και όταν θα είναι να γίνονται οι κατάλληλες προβλέψεις ώστε να μην διαταράσσουν την οικολογική ισορροπία, όπως ήδη έχει συμβεί με τα φράγματα του Νέστου.
- Η **μετατροπή των ανοικτών δικτύων άρδευσης σε κλειστά** αποτελεί πάγιο αίτημα μας και χαιρόμαστε για την πρόβλεψη αυτή στο χωροταξικό. Προτείνουμε όμως και για την ολοκλήρωση των αρδευτικού δικτύου της δυτικής πεδιάδας του Νέστου να γίνει όχι με επιφανειακό δίκτυο - όπως υλοποιείται - αλλά με κλειστό και υπόγειο. Τα οφέλη είναι πολλαπλά και αφορούν το περιβάλλον, το κόστος παραγωγής, την οικονομία νερού και πολλά άλλα.
- **Να προβλεφθεί στο χωροταξικό σχέδιο η κατασκευή αρδευτικών δικτύων στις περιοχές που κατασκευάζονται ή έχουν ήδη κατασκευαστεί**

ταμιευτήρες και δεν υπάρχουν τα συνοδευτικά αρδευτικά δίκτυα για την αξιοποίηση των συλλεγόμενων υδάτων (π.χ φράγμα Μαρμαρά, Φωλιάς).

- **Προστασία της γης υψηλής παραγωγικότητας.** Στην Πεδιάδα του Νέστου, των Τεναγών, της Δράμας και αλλού στην Περιφέρειά μας θα πρέπει να προστατευτεί η γη υψηλής παραγωγικότητας. Οι δραστηριότητες που την απειλούν είναι πολλές και πολλές φορές την καταστρέφουν ανεπανόρθωτα ώστε να μην μπορεί στο μέλλον να καλλιεργηθεί. Για αυτό το λόγο θα πρέπει στο χωροταξικό της Περιφέρειας να **προβλεφθεί η δημιουργία μια ζώνης διέλευσης δικτύων** (ρεύματος, φυσικού αερίου κ.λ.π.), η οποία θα είναι μελετημένη και θα παρέχει τη σχετική ασφάλεια. Η ζώνη αυτή θα διατρέχει όλη την Περιφέρεια και θα πρέπει να βλάπτει κατ' ελάχιστον τη γη υψηλής παραγωγικότητας και το περιβάλλον. Έτσι εκεί θα μπορεί να προγραμματιστεί η διέλευση και άλλων δικτύων στο μέλλον, εντάσσοντας την Περιφέρειά μας μέσα στους Ευρωπαϊκούς ενεργειακούς κόμβους με τα αντίστοιχα όμως οικονομικά οφέλη.
- **Σχετικά με την διέλευση του Αγωγού ΤΑΡ** το παράρτημα μας παραμένει σταθερό στην άποψη του περί της διαφύλαξης της γης υψηλής παραγωγικότητας σε συνδυασμό με την προηγούμενη μας πρόταση
- **Διατήρηση της παραγωγικότητας και εξασφάλιση της αειφορίας των Τεναγών Φιλίππων.** Η περιοχή αυτή είναι μοναδική και μπορεί να χαρακτηριστεί και ως μνημείο της φύσης. Όμως μετά από την αποξήρανση και τη διάθεσή της στους καλλιεργητές έχει μετατραπεί σε έναν εύφορο κάμπο. Απειλείται όμως από πολλούς κινδύνους. Αυτοί είναι η φυσική καθίζηση και συνίζηση, τα πλημμυρικά φαινόμενα, η καύση των υπολειμμάτων των καλλιεργειών και τελευταία από τη διέλευση αγωγών φυσικού αερίου. Παρακάτω συνοπτικά σας αναλύουμε τις δράσεις και τα έργα που πρέπει να ενταχθούν στο χωροταξικό για την διαφύλαξη των Τεναγών Φιλίππων:
 - Αντιμετώπιση σε μόνιμη βάση του φαινομένου της καύσης των καλαμιών στα Τενάγη Φιλίππων. Θα πρέπει από τις υπηρεσίες της Περιφέρειας και του Υπουργείου να εφαρμοστεί ένα ανάλογο πρόγραμμα με αυτό που εφαρμόστηκε από όλους τους φορείς της Καβάλας και της Δράμας με επικεφαλής και συντονιστή το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. Αν. Μακεδονίας (ΔΑΟΚ, Πυροσβεστικές Υπηρεσίες, Δήμοι, ΟΠΕΚΕΠΕ κ.α.) και είχε μεγάλη επιτυχία στην καταπολέμηση αυτής της εγκληματικής πρακτικής. Η λανθασμένη αυτή

πρακτική σε βάθος χρόνου, ορισμένων ευτυχώς αγροτών, συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στα πλημμυρικά φαινόμενα των Τεναγών.

- Το Παράρτημά μας θέλοντας να συμβάλει στην αντιμετώπιση των πλημμυρικών φαινομένων πέραν των σημαντικότερων προτάσεων που κατατίθενται από τις τεχνικές υπηρεσίες, έχει καταθέσει και αναλυτική πρόταση για τη δάσωση της κεντρικής τάφρου με τα οφέλη που θα προκύψουν από αυτήν.
- Επιπλέον, το φράγμα της Συμβολής με τα 3 θυροφράγματα του, ρυθμίζει τη ροή των νερών του Αγγίτη ποταμού και της αποστραγγιστικής τάφρου των Τεναγών Φιλίππων. Αυτό το φράγμα κλείνει από αρχές Μαΐου και σιγά σιγά ανεβάσει τη στάθμη ανάντη του και έτσι ανεβαίνει η υπόγεια στάθμη στη τάφρο Φιλίππων και κατά συνέπεια η υπόγεια στάθμη στα Τενάγη Φιλίππων. Αυτό είναι απαραίτητο για να μπορέσει να αρδευτεί υπόγεια η πεδιάδα των Τεναγών και οι καλλιέργειες αραβόσιτου, σόγιας και ηλιάνθου που έχει επί το πλείστον. Θα πρέπει λοιπόν να υπάρχει ένας μόνιμος υπάλληλος από την περιοχή (υπό την επίβλεψη του κατάλληλου επιστημονικού προσωπικού) που θα εκπαιδευτεί και θα χειρίζεται τη λειτουργία αυτού του φράγματος, μετά από τη συνταξιοδότηση του τελευταίου. Τυχόν αστοχίες στη διαχείριση του θυροφράγματος θα έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στην παραγωγή χιλιάδων στρεμμάτων. Να σημειώσουμε ότι πριν τον Καλλικράτη το φράγμα διαχειριζόταν οι Νομαρχίες ενώ σήμερα η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας Θράκης.
- Έργα αποστράγγισης των Τεναγών Φιλίππων. Τα τελευταία χρόνια όλο και πιο έντονα παρουσιάζονται πλημμυρικά φαινόμενα στα Τενάγη Φιλίππων και σε μεγαλύτερη έκταση. Αποτέλεσμα τους είναι η καταστροφή της παραγωγής των αγροτών της περιοχής. Για να λυθεί το πρόβλημα αυτό θα πρέπει να γίνουν έργα που θα εξασφαλίσουν τη μόνιμη και διαρκή αποστράγγιση της περιοχής. Υπάρχουν διαθέσιμες εδαφολογικές μελέτες και μελέτες υψομετρικής αποτύπωσης του ΕΘΙΑΓΕ που βοηθάνε στην εύρεση της καλύτερης λύσης στο πρόβλημα
- Σχετικά με τα πλημμυρικά φαινόμενα στα Τενάγη, πρέπει να γίνει μια επικαιροποιημένη μελέτη που θα ερευνά και θα βρίσκει λύσεις για τη μόνιμη και διαχρονική λύση του προβλήματος προτείνοντας την κατασκευή

αντιστοίχων έργων. Πρόσφατα μάλιστα σε ψήφισμα των τοπικών φορέων αποφασίστηκε η δημιουργία ενός ενιαίου φορέα διαχείρισης της λεκάνης των Τεναγών Φιλίππων.

- Η **Αναδιάρθρωση των καλλιεργειών** θα πρέπει να συνδεθεί με τη μεταποίηση και τυποποίηση των αγροτικών προϊόντων (κωδικός μέτρου στο χωροταξικό 4.2.1). Τα χρήματα όμως που προβλέπονται για αυτά τα έργα είναι πολύ λίγα στο χωροταξικό, ιδιαίτερα αν λάβουμε υπόψη μας την ποικιλία των προϊόντων που παράγει η περιφέρεια και τη μεγάλη ανάγκη για την ύπαρξη τέτοιων μονάδων μετά το κλείσιμο μεγάλων γεωργικών βιομηχανιών που υπήρχαν στην Περιφέρεια.
- Στην ποθούμενη αναδιάρθρωση των καλλιεργειών να αποφεύγονται υδροβόρες καλλιέργειες σε περιοχές υφαλμύρινσης του υδροφόρου ορίζοντα. Συνεπώς θα πρέπει να μπουν και άλλα κριτήρια επιλογής των καλλιεργειών σε αυτή την αναδιάρθρωση (εκτός των οικονομικών, ποιοτικών κ.λ.π.) με βάση το διαθέσιμο νερό άρδευσης, την υφαλμύριση του υδροφόρου ορίζοντα, τα απαιτούμενα εγγειοβελτιωτικά έργα (αναδασμοί, αρδευτικά δίκτυα κ.α.).
- Στην αναδιάρθρωση των καλλιεργειών επίσης θα πρέπει να προβλεφθεί η ενίσχυση των βιολογικών καλλιεργειών με διάφορα κίνητρα και με ενίσχυση της προβολής και προώθησής τους στις Ελληνικές και Διεθνείς αγορές. **Τα βιολογικά προϊόντα μαζί με τα προϊόντα ΠΟΠ και ΠΓΕ μπορούν να αποτελέσουν το συγκριτικό πλεονέκτημα στα αγροτικά προϊόντα της περιοχής μας.** Η Περιφέρειά μας θα πρέπει να ακολουθήσει στον αγροτικό τομέα το μοντέλο της παραγωγής ποιοτικών, εξειδικευμένων και ασφαλών προϊόντων. Τα προϊόντα στα οποία ο στόχος μας είναι η μαζική παραγωγή τους με όχι ιδιαίτερα απαιτητικά ποιοτικά χαρακτηριστικά (συνήθως σε εκτατικές καλλιέργειες) μπορούν να παραχθούν μόνο σε ορισμένες περιοχές της περιφέρειας μας για την στήριξη της κτηνοτροφίας μας. Ταυτόχρονα όμως θα πρέπει να προωθηθεί και η παραγωγή βιολογικών ζωοτροφών στην Περιφέρειά μας.
- Για την καλύτερη προστασία των περιοχών natura προτείνουμε την ενίσχυση των αγροτών με προγράμματα επιδότησης για τη χρήση μεθόδων άρδευσης και λίπανσης ακριβείας που επιτυγχάνουν μειωμένο κόστος παραγωγής και προστατεύουν το περιβάλλον. Στην Περιφέρεια, ήδη έχουν υλοποιηθεί σχετικά προγράμματα με πολύ ενθαρρυντικά αποτελέσματα (πρόγραμμα Figaro).
- Σε όλη την Περιφέρεια υπάρχει πρόβλημα διαχείρισης των κενών συσκευασιών αγροχημικών που αποτελούν εστίες ρύπανσης. Η Περιφέρεια σε συνεργασία με τους

δήμους και την ΔΙΑΜΑΘ πρέπει να ξεκινήσει ξεχωριστό πρόγραμμα διαχείρισης των κενών συσκευασιών αγροχημικών. Το Παράρτημά μας έχει ήδη κάνει έρευνα πάνω στο θέμα και έχει συγκεκριμενοποιήσει την πρότασή του προς τους δήμους καταγράφοντας τις σχετικές απαιτήσεις ενός τέτοιου προγράμματος.

- **Οργάνωση και προώθηση αγροτικών προϊόντων της περιοχής ως ΠΟΠ και ΠΓΕ** (π.χ. τσίπουρο, φασόλια Χρυσούπολης), ταυτόχρονα με άλλες παράλληλες δράσεις ώστε να βελτιωθεί η προώθηση και η εμπορία τους. Η προβλεπόμενη δαπάνη της δράσης 4.3.1. είναι πάρα πολύ μικρή και δεν επαρκεί για την πληθώρα των ιδιαίτερων προϊόντων της Περιφέρειας μας. Μέσω του χωροταξικού μπορεί να προχωρήσει η υιοθέτηση και η προώθηση των σημάτων ποιότητας (όπως αυτό που έκανε ο Φ.Δ. Νέστου – Βιστωνίδας - Ισμαρίδας), ή ενός ενιαίου σήματος ποιότητας, σε συνδυασμό με το καλάθι των προϊόντων της Περιφέρειας. Κλειδί στην επιτυχία αυτής της δράσης αποτελεί η ενεργή συμμετοχή των Γεωτεχνικών.
- Η Περιφέρεια σε παλιότερο σχεδιασμό της σκόπευε στη **δημιουργία δύο δημοπρατηρίων αγροτικών προϊόντων**. Τα δημοπρατήρια αγροτικών προϊόντων σαν δομή έχουν τα παρακάτω πλεονεκτήματα:
 - ενισχύουν την προώθηση των αγροτικών προϊόντων και την καλύτερη μεταφορά τους στις αγορές
 - μειώνουν τους μεσάζοντες στην αλυσίδα πώλησης
 - μειώνουν το άνοιγμα της ψαλίδας τιμών μεταξύ παραγωγού - καταναλωτή και επιτυγχάνουν καλύτερες τιμές για τον παραγωγό
 - ενισχύουν τις συνεταιριστικές και συνεργατικές δομές στον αγροτικό χώροΓια αυτό προτείνουμε στο χωροταξικό της Περιφέρειας να περιληφθεί η κατασκευή δύο δημοπρατηρίων αγροτικών προϊόντων σε Καβάλα και Αλεξανδρούπολη για να εξυπηρετούνται αντίστοιχα οι περιοχές στους δύο πόλους της Περιφέρειάς μας.
- Δεν γίνεται καμία συγκεκριμένη αναφορά για την αξιοποίηση των πολλών οινοποιείων της Δράμας και Καβάλας (γύρω στα 30) και το πώς μπορούν αυτά να αξιοποιηθούν στα πλαίσια της προώθησης του οινοτουρισμού, των κρασιών της περιοχής μας και της καλλιέργειας του Αμπελιού που έχει ιστορικές ρίζες στην περιοχή από την αρχαιότητα.
- **Αξιοποίηση της αβαθούς Γεωθερμίας όπου υπάρχει αυτή η δυνατότητα**. Στο χωροταξικό θα πρέπει να καταγραφεί η δυνατότητα αξιοποίησης της αβαθούς γεωθερμίας που είναι ευκολότερη για τους αγρότες μας. Η αξιοποίηση της γεωθερμίας

όπου υπάρχει θα συμβάλει αποφασιστικά στην αναδιάρθρωση των καλλιεργειών, στην προσέλκυση επενδύσεων (θερμοκήπια κ.α.) και στη μείωση του κόστους παραγωγής. Χαρακτηριστική περίπτωση είναι η πεδιάδα του Νέστου (Χρυσούπολης και Ξάνθης) που ήδη κάποιοι παραγωγοί πρωϊμίζουν με αυτόν τον τρόπο την καλλιέργεια των σπαραγγιών.

- Η **αξιοποίηση της γεωθερμίας ορθώς και τίθεται ως προτεραιότητα στο χωροταξικό**. Όμως θα πρέπει να ενισχυθεί περισσότερο η προσπάθεια του Δήμου Νέστου από την Περιφέρεια, διότι είναι η μοναδική απτή και χειροπιαστή προσπάθεια που υλοποιείται και αφορά σε τόσο μεγάλη έκταση τον πρωτογενή τομέα. Ταυτόχρονα με την αξιοποίηση της γεωθερμίας στην αγροτική παραγωγή στο δήμο Νέστου μπορεί να προχωρήσει και η τηλεθέρμανση της Χρυσούπολης.
- Στις ιαματικές πηγές της ΠΕ Καβάλας, πέραν των αναγνωρισμένων, υπάρχουν και σχετικά άγνωστες πηγές. Όπως για παράδειγμα η θερμή ιαματική πηγή στην περιοχή ανατολικά της Νέας Καρβάλης, η οποία επίσης θα μπορούσε ερευνηθεί και να αξιοποιηθεί. Ευρήματα που έχουν βρεθεί στην περιοχή καταδεικνύουν ότι λειτουργούσαν στην αρχαιότητα ιαματικά λουτρά (μαρμάρينوι λουτήρες και μπανιέρες)
- Είναι επιτακτική και **συμφωνούμε με την ολοκλήρωση και την επικαιροποίηση του εδαφολογικού χάρτη της Περιφέρειας Α.Μ.Θ.** Ταυτόχρονα όμως θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την επέκταση της χρήσης του και των εφαρμογών του.
- Συμφωνούμε με την υλοποίηση έργων μικρών ταμιευτήρων νερού στην Περιφέρεια (δράση 4.1.8). Αυτά τα έργα θα πρέπει να κατευθυνθούν στα 2 νησιά της Περιφέρειας μας όπου υπάρχει ιδιαίτερο πρόβλημα.

1.2. Κτηνοτροφία

Παρά το γεγονός ότι η κτηνοτροφία αποτελεί σημαντική προτεραιότητα του χωροταξικού της Περιφέρειας, υπάρχουν πολλά προβλήματα και δυσχέρειες που αναιρούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και τις παραγωγικές προοπτικές της κτηνοτροφίας. Έτσι θα πρέπει να γίνει μέριμνα μέσω του χωροταξικού, ώστε να προβλεφθούν έργα, δράσεις και μέτρα που αφορούν:

- Την **ενίσχυση των δύο Κτηνιατρικών εργαστηρίων του Υπουργείου** που εδρεύουν στην Περιφέρεια Α.Μ.Θ. σε προσωπικό, υποδομές και αναλώσιμα. Ιδιαίτερα μάλιστα αυτού της Κομοτηνής που επιτηρεί και την περιοχή του Έβρου και

ουσιαστικά υπολείπεται από έλλειψη προσωπικού (έχει 1 κτηνίατρο). Τα εργαστήρια αυτά θα πρέπει να ενισχυθούν και μέσω της πιστοποίησής τους για τους διαφόρους ελέγχους που πρέπει να κάνουν. Η πιστοποίηση αυτή είναι απαραίτητη ώστε οι αναλύσεις που συνοδεύουν τα παραγόμενα προϊόντα και το ζωικό κεφάλαιο να είναι αναγνωρίσιμες σε όλη την Ευρώπη. Για να γίνει η πιστοποίηση αυτή ενδεχομένως να χρειαστεί και αναβάθμιση του εξοπλισμού τους και θα πρέπει μέσα από το χωροταξικό να υπάρξει η σχετική πρόβλεψη.

- Η Περιφέρειά μας λόγω της γειτνίασης της με άλλες χώρες αποτελεί πηγή εισόδου ζωνοδόσων και ανθρωποζωνοδόσων. Πολλές φορές γινόμαστε μάρτυρες επανειλημμένων επιδημιών που πλήττουν τη ζωική παραγωγή και την οικονομική επιβίωση των κτηνοτρόφων μας. **Για το λόγο αυτό θα πρέπει να τηρούνται και υγειονομικά μέτρα.** Για να τηρούνται όμως αυτά θα πρέπει να κατασκευαστούν και όπου υπάρχουν να συντηρηθούν και να βελτιωθούν έργα απολύμανσης των διερχόμενων οχημάτων στα σημεία εισόδου και στις γέφυρες διέλευσης των ποταμών της Περιφέρειας.
- **Δημιουργία υποδομών** (οδικό δίκτυο, βιολογικοί καθαρισμοί) **και δικτύων κοινής ωφέλειας** (ρεύμα, νερό κ.λ.π.) σε ζώνες ή περιοχές κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων και στα λεγόμενα κτηνοτροφικά πάρκα, όπου αυτά υπάρχουν ή σκοπεύουν να δημιουργηθούν. Δεν νοείται σύγχρονη κτηνοτροφία και προστασία της υγείας του καταναλωτή χωρίς αυτές τις προϋποθέσεις. Θα πρέπει να προβλέπεται η χρηματοδότηση των δήμων για αυτές τις υποδομές και η χρήση προγραμμάτων (π.χ. για ρευματοδότηση μέσω φωτοβολταϊκών).
- **Δημιουργία μικρών σφαγείων που θα πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις.** Το πρόβλημα είναι εντονότερο στη Θάσο που, εκτός του τουρισμού, έχει να επιδείξει κι αξιόλογη κτηνοτροφία. Η έλλειψη σφαγείου όμως στο νησί, πέραν της αύξησης του κόστους παραγωγής για τους κτηνοτρόφους, εγκυμονεί κινδύνους για τους καταναλωτές και για τον τουρισμό του νησιού. Για αυτό προτείνουμε τη δημιουργία μικρού σφαγείου εποχιακής χρήσης στο νησί.
- Στην περιοχή του δέλτα Νέστου υπήρχε κι ανθούσε παραδοσιακά η **βουβαλοτροφία**. Τα βουβάλια ταιριάζουν στο οικοσύστημα και συνδέονται άρρηκτα με αυτό. Η εκτροφή αυτή εγκαταλείφθηκε υπέρ των νέων φυλών και της αύξησης της παραγωγής. Σήμερα όμως που αναγνωρίζονται τα ποιοτικά προϊόντα της βουβαλοτροφίας θα πρέπει να δοθούν κίνητρα και να αρθούν οι νομικές αγκυλώσεις

που εμποδίζουν την εγκατάσταση τέτοιων μονάδων στην περιοχή. Συνεπώς μέσα από το χωροταξικό θα πρέπει να διευκολυνθεί και οριοθετηθεί η ίδρυση τέτοιων μονάδων Βουβαλοτροφίας στην περιοχή και να αρθούν οι αγκυλώσεις του υπάρχοντος νομικού πλαισίου.

- Στο υπάρχον σχέδιο χωροταξικού υπάρχουν **ελάχιστες αναφορές για τη μελισσοκομία** και καθόλου μέτρα για την ανάπτυξη της. Στην Περιφέρειά μας υπάρχει αναπτυγμένη νομαδική μελισσοκομία που ορισμένες εποχές τους έτους παρουσιάζει μεγάλες συγκεντρώσεις κυψελών (π.χ. το καλοκαίρι στη Θάσο). Επίσης, στο Κτηνιατρικό Εργαστήριο Καβάλας υπάρχει Πανελλαδικό εργαστήριο αναφοράς για το μέλι και στην περιοχή δραστηριοποιούνται αρκετοί μελισσοκομικοί σύλλογοι και συνεταιρισμοί (π.χ. μελισσοκομικός συνεταιρισμός Πρίνου). Συνεπώς στα έργα του μέτρου 4.2 και συγκεκριμένα 4.2.1. θα πρέπει να ενισχυθεί η μεταποίηση και η τυποποίηση του μελιού και των άλλων προϊόντων της μελισσοκομίας. Έτσι, επαναλαμβάνουμε για μια ακόμα φορά ότι το ποσό στον κωδικό παρέμβασης 4.2.1. είναι πολύ μικρό.
- Υπάρχει **μεγάλη αναγκαιότητα για την σύνταξη μελετών διαχείρισης της Κτηνοτροφίας και την σύνταξη μελετών βοσκοικανότητας στις ορεινές αλλά και πεδινές περιοχές** της Περιφέρειας. Τα ποσά που αναφέρονται για αυτές τις δράσεις στον κωδικό παρέμβασης 4.1.6 είναι πολύ λίγα και θα πρέπει να αυξηθούν. Μόνο με την ύπαρξη τέτοιων σχεδίων και μελετών θα αποφευχθεί η υπερβόσκηση (π.χ. το πρόβλημα της Σαμοθράκης) και θα διευθετηθούν διαχειριστικά θέματα όσον αφορά τα βοσκοτόπια, δικαιώματα βόσκησης και τις επιδοτήσεις.
- Σχετικά με τα παραπάνω είναι και τα **έργα βελτίωσης των βοσκοτόπων και της αποφυγής υποβάθμισής τους** που δεν αναφέρονται στα προτεινόμενα έργα του χωροταξικού. Θα πρέπει λοιπόν μέσω του χωροταξικού να προβλεφθεί η κατασκευή αντιδιαβρωτικών έργων στα βοσκοτόπια (οι παραδοσιακές αναβαθμίδες βρίσκονται πλέον σε κακή κατάσταση), η κατασκευή αγροτικών δρόμων, να κατασκευαστούν ποτίστρες, να γίνουν επανασπορές με ντόπια και βοσκήσιμα είδη βλάστησης κ.α.. Αυτά τα ανωτέρω μέτρα και έργα θα πρέπει να συνδυαστούν με τα διαχειριστικά σχέδια των δασών.

1.3 Αλιεία, λιμνοθάλασσες και υδατοκαλλιέργειες

Πρόκειται για τρία διαφορετικά αντικείμενα που ενώ σχετίζονται μεταξύ τους παρουσιάζουν και πολλές διαφορές. Έτσι θα πρέπει:

- Να διορθωθεί και στο χωροταξικό η χρήση του όρου υδατοκαλλιέργειες. Η αλιευτική παραγωγή στις λιμνοθάλασσες της Περιφέρειάς μας δεν έχει σχέση με τις υδατοκαλλιέργειες διότι δεν προστίθεται τροφή στα ψάρια όπως γίνεται στις εντατικές υδατοκαλλιέργειες. Πρόκειται για μια μορφή παραδοσιακής εκτατικής αλιείας σε φυσικά οικοσυστήματα, όπου τα μικρά ψάρια εισέρχονται στις λιμνοθάλασσες, τρέφονται από την εκεί χλωρίδα και τους μικροοργανισμούς της λιμνοθάλασσας, μεγαλώνουν και στη συνέχεια αλιεύονται. Βάζοντας όμως τις λιμνοθάλασσες στην κατηγορία των υδατοκαλλιεργειών, αναγκάζουμε τους ψαράδες που απασχολούνται σε αυτές να ακολουθήσουν τις υψηλές απαιτήσεις των υδατοκαλλιεργειών (πιστοποιήσεις, κέντρα συσκευασίας κ.α.) και τελικά μη μπορώντας να τις ακολουθήσουν ή να αντέξουν το υψηλό κόστος, εγκαταλείπουν τις λιμνοθάλασσες είτε στην αδυσώπητη διάβρωση και καταστροφή από την διείσδυση της θάλασσας, είτε στις μεγάλες εταιρείες που στο βωμό της μεγιστοποίησης του κέρδους ασκούν μεγάλη περιβαλλοντική πίεση σε αυτά τα φυσικά οικοσυστήματα. Ως τελικό αποτέλεσμα θα έχουμε τον μηδενισμό του οικονομικού οφέλους στις τοπικές κοινωνίες από την εγκατάλειψη αυτής της δραστηριότητας και την αύξηση της ανεργίας.
- Όπως αναφερθήκαμε και παραπάνω σε όλες τις λιμνοθάλασσες της Περιφέρειάς μας ελλοχεύει ο κίνδυνος καταστροφής των αναχωμάτων τους και της ένωσής τους με τη θάλασσα λόγω της ανόδου της θαλάσσιας στάθμης και της δράσης των θαλάσσιων ρευμάτων, γεγονός αποδεικνύεται από μελέτες του ΙΝΑΛΕ και του Δ.Π.Θ.. Αν συμβεί αυτό θα έχουμε την πλήρη οικονομική καταστροφή των αλιέων των λιμνοθαλασσών, οι οποίοι προσπαθούν με τα ελάχιστα μέσα που διαθέτουν να τις προστατεύσουν από τη διάβρωση. Αυτός άλλωστε σήμερα είναι και ο μοναδικός λόγος ύπαρξης των λιμνοθαλασσών, διότι θα είχαν ήδη καταστραφεί (π.χ. αυτές που βρίσκονται δυτικά του Νέστου). Η καταστροφή των λιμνοθαλασσών όμως πέραν των οικονομικών επιπτώσεων θα έχει και περιβαλλοντικές επιπτώσεις, διότι θα καταστραφούν πλούσια οικοσυστήματα που δημιουργήθηκαν εκεί, εδώ και χιλιάδες χρόνια, λόγω της προστασίας τους από την ανοικτή θάλασσα και τα οποία

αποτελούν χώρους αναπαραγωγής πολλών ειδών. Για αυτό πιστεύουμε ότι τα έργα που προβλέπονται στη δράση 2.1 και κυρίως στον κωδικό παρέμβασης 2.1.2 να περιλαμβάνουν την προστασία από τη διάβρωση των λιμνοθαλασσών της Περιφέρειάς μας. Για να γίνει αυτό όμως θα **πρέπει να αυξηθεί το φορτίο φερτών υλών από τα ποτάμια της περιοχής** που έχει μειωθεί από τα μεγάλα φράγματα του Νέστου.

- Αντιδιαβρωτικά έργα στην παράκτια ζώνη και στις λιμνοθάλασσες θα πρέπει να ενταχθούν και στη δράση 4.3.5. με τίτλο «Παρεμβάσεις ανάπλασης στον παράκτιο χώρο» και στη δράση 5.4.1. με τίτλο «Κλιματική αλλαγή και αντιπλημμυρική προστασία».
- Στην εφαρμογή των μέτρων εφαρμογής των σχεδίων διαχείρισης των υδατικών διαμερισμάτων Α.Μ.Θ. (δράση 2.1.5. του πίνακα των έργων) και σε σχέση με το προηγούμενο θέμα, θα πρέπει να **προβλεφθεί μέσω ειδικών έργων και μέτρων η επαναφορά των φερτών υλών στον ποταμό Νέστο**. Αυτή η επαναφορά θα αυξήσει σημαντικά τα αλιεύματα στο Δέλτα του Νέστου και θα μειώσει την παράκτια διάβρωση σε όλη την παραλιακή ζώνη και τη διάβρωση των λιμνοθαλασσών που τις απειλεί άμεσα όπως αναλύσαμε παραπάνω. Στα ίδια μέτρα της δράσης 2.1.5. θα πρέπει να ενταχθεί και κατασκευή δικτύου παρακολούθησης των ποιοτικών δεδομένων των υδάτων της Περιφέρειας.
- Τα έργα για την ανωτέρω επαναφορά των φερτών υλών θα πρέπει λαμβάνουν μέριμνα και για την **ελεύθερη επικοινωνία των ψαριών στην κοίτη του ποταμού ανάντη και κατόντη**. Ο Νέστος και τα άλλα ποτάμια της Περιφέρειας μας διαθέτουν πλούσια γηγενή ιχθυοπανίδα που όμως βρίσκεται απομονωμένη σε μικρούς πληθυσμούς λόγω των φραγμάτων και σε μεγάλο κίνδυνο από τον ανταγωνισμό με τα ξενικά είδη-εισβολείς. Επομένως και για μελλοντικά έργα, μέσα από το χωροταξικό θα πρέπει να προβλέπεται η μέριμνα της ελευθεροεπικοινωνίας της ιχθυοπανίδας σε κάθε σχεδιασμό φράγματος ή άλλης κατασκευής επί της κοίτης των ποταμών.
- Η Περιφέρειά μας διαθέτει δύο ιχθυόσκαλες, από τις μεγαλύτερες της χώρας, λόγω της παραγωγικότητας του Β. Αιγαίου σε αλιεύματα (Καβάλα, Αλεξανδρούπολη). Οι ιχθυόσκαλες αυτές είναι παλιές, με φθαρμένες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό και με πολλές ελλείψεις σε προσωπικό και εξοπλισμό. Συνεπώς θα πρέπει στο χωροταξικό **να προβλεφθεί η βελτίωση και η συντήρηση των υποδομών σε αυτές τις**

ιχθυόσκαλες σε συνδυασμό με την στελέχωση τους. Ταυτόχρονα με τις ιχθυόσκαλες θα πρέπει να συντηρηθούν και να κατασκευαστούν οι κατάλληλες υποδομές όχι μόνο στα δύο μεγάλα λιμάνια (Καβάλας, Αλεξανδρούπολης) αλλά και στα υπόλοιπα λιμάνια όπου ασκείται εμπορικό έργο (Ελευθερών, Κεραμωτής, Λιμένα, Πόρτο Λάγους, Φαναρίου και Μαρώνειας) μέσω της δράσης 5.1.30.

- **Οργάνωση και προώθηση αλιευτικών προϊόντων της περιοχής ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ.** Τέτοια προϊόντα μπορεί να είναι ο Θρακιώτικος Λυκουρίνος, το Αυγοτάραχο, το Μπλέ Καβούρι κ.α.. Όμως, όπως και στα αγροτικά προϊόντα έτσι, και στα αλιευτικά η προβλεπόμενη δαπάνη της δράσης 4.3.1. στο χωροταξικό είναι πάρα πολύ μικρή και δεν επαρκεί για την πληθώρα των ιδιαίτερων προϊόντων της Περιφέρειας μας.
- Τα χρήματα που εκτιμώνται στη δράση 4.1.7. για τις μελέτες υλοποίησης περιοχών ολοκληρωμένης ανάπτυξης υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ και ΠΑΥ) είναι πολύ λίγα και δεν επαρκούν για όλη την περιφέρεια.
- Στη Θάσο θα πρέπει να προβλεφθεί στο χωροταξικό η βελτίωση του λιμανιού της σκάλας Ποταμιάς ως αλιευτικού καταφυγίου και του νέου λιμενοβραχίονα του Λιμένα Θάσου για τον ελλιμενισμό των μικρών αλιευτικών σκαφών, για τα σκάφη αναψυχής και για την ανάπτυξη του τουρισμού κρουαζιέρας.
- Κατασκευή του αλιευτικού καταφυγίου θα πρέπει να γίνει και στην Ν. Καρβάλη Καβάλας, διότι στην ευρύτερη περιοχή αλιεύονται μεγάλες ποσότητες γαρίδας άριστης ποιότητας και το καταφύγιο αυτό είναι αναγκαίο για αυτά τα αλιευτικά.

1.4 Δάση – Περιβάλλον

Ο τίτλος που δίνεται στο χωροταξικό και είναι «Παραγωγικά Δάση» είναι αδόκιμος και θα πρέπει να αλλάξει. Το δάσος από τη φύση του είναι παραγωγικό αφού παράγει οξυγόνο, συγκρατεί και καθαρίζει υπόγεια κι επιφανειακά ύδατα, εμποδίζει τη διάβρωση, διατηρεί πλούσια την βιοποικιλότητα και κάνει και τόσα άλλα πράγματα για τη ζωή μας, που τα θεωρούμε δεδομένα και τα οποία γίνονται αντιληπτά μόνο όταν μας λείπουν. Πέραν των ανωτέρω, το δάσος αποτελεί κι αντικείμενο οικονομικής δραστηριότητας με την παραγωγή ξυλείας, την υποστήριξη της κτηνοτροφίας, της θήρας, του εναλλακτικού τουρισμού κ.α. δραστηριοτήτων.

- Στον αφοριστικό χαρακτηρισμό ότι τα δάση της Περιφέρειας έχουν ένα πλεονέκτημα που δεν έχει μετατραπεί σε παραγωγικό, θέλουμε να σας ενημερώσουμε ότι **το δασικό σύμπλεγμα της Ροδόπης είναι το πιο παραγωγικό της χώρας** και ιδιαιτέρως τα δάση που διαχειρίζεται το Δασαρχείο Δράμας είναι τα πιο αποδοτικά και παραγωγικά. Συμφωνούμε ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης για όλη την Περιφέρεια και θα πρέπει να συνταχθούν και να εφαρμοστούν προγράμματα ολοκληρωμένης διαχείρισης των δασικών οικοσυστημάτων, όπως αναφέρεται στο σχέδιο Β1. Όμως στον πίνακα έργων και παρεμβάσεων του Χωροταξικού και συγκεκριμένα στον κωδικό παρέμβασης 4.1.9, όπου προγραμματίζεται η συγκεκριμένη παρέμβαση, τα εκτιμώμενα χρήματα είναι πολύ λίγα και δεν επαρκούν.
- **Το Παγγαίο όρος είναι το 2^ο σε ιστορία όρος της Ελλάδας** μετά τον Όλυμπο. Έχει πληθώρα αρχαιολογικών χώρων, παλιά μεταλλεία, χιονοδρομικό κέντρο και δασικό χωριό. Επιπλέον, στο Παγγαίο υπάρχει πληθώρα μοναστηριών (περισσότερα και πιο γνωστά από την περιοχή του Ιάσμου που αναφέρεται στη σελ 74 του χωροταξικού π.χ. Ιερά Μονή Εικοσιφοίνισσας, Ιερά Μονή Υπαπαντής κ.α.) τα οποία δίνουν δυνατότητες ανάπτυξης θρησκευτικού τουρισμού. Ακόμα, στο Παγγαίο όρος και σε άλλες περιοχές μπορεί να αναπτυχθεί ο αγροτουρισμός αφού στους πρόποδες του βουνού υπάρχει πλούσια αγροτική δραστηριότητα. **Στο παρόν όμως χωροταξικό σχέδιο το Παγγαίο είναι παραμελημένο.** Σας ενημερώνουμε ότι υπάρχει ειδικό επιχειρησιακό σχέδιο για το Παγγαίο όρος και το οποίο θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ώστε να ενταχθούν έργα και δράσεις που προβλέπει αυτό το επιχειρησιακό σχέδιο του Παγγαίου στο χωροταξικό της Περιφέρειας.
- Η Περιφέρειά μας είναι ιδανική για να αναπτυχθούν διάφορες μορφές ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού που σχετίζονται με το περιβάλλον και την ιστορία της. Συγκεκριμένα στο παρόν χωροταξικό γίνονται γενικές αναφορές στα ευρωπαϊκά μονοπάτια Ε4 και Ε6, ενώ υπάρχουν και αγνοούνται πολλά τοπικά μονοπάτια πανελληνίως γνωστά όπως πχ το «μονοπάτι της Μεσορόπης», «ο δρόμος του νερού Παλαιάς Καβάλας» κ.α., καθώς και πολλά άλλα μονοπάτια που χρήζουν ανάδειξης και προβολής. Επίσης, δεν γίνεται καμία αναφορά στον αγώνα Rodopi ultra trail που είναι ευρέως γνωστός, όπως και σε άλλες ορεινούς αγώνες όπως πχ το μονοπάτι της παλιάς Αυλής, οι αγώνες στο Παρανέστι κ.α.. Ακόμα δεν γίνεται καμία αναφορά και σε άλλες μορφές τουρισμού όπως πχ του αναρριχητικού, ενώ στα στενά του Νέστου και στη Ρέμβη Ηρακλείτσας υπάρχουν πολλά πανελληνίως γνωστά αναρριχητικά πεδία.

- Στο υπάρχον χωροταξικό σχέδιο θα πρέπει το δάσος Φρακτού Δράμας και το Κοτζά ορμάν (παραποτάμιο δάσος Νέστου) να χαρακτηριστούν ως Διεθνούς και όχι ως Περιφερειακής σημασίας (όπως αναφέρεται στο σχέδιο Β1). Αυτό άλλωστε το αποδεικνύει η προγενέστερη ένταξη τους σε διεθνής συνθήκες, όπως η συνθήκη Ραμσάρ.
- Τα χρήματα που εκτιμούνται στο χωροταξικό (πίνακας έργων) στη δράση 3.1.2. **για την αποκατάσταση των τοπίων και των λατομείων είναι λίγα**, αν ληφθεί υπόψη η κατάσταση που επικρατεί στα εγκαταλελειμμένα λατομεία της περιοχής και το γεγονός ότι η Δράμα με την Καβάλα αντιπροσωπεύουν την πλειονότητα της λατομικής δραστηριότητας όχι μόνο της Περιφέρειάς μας αλλά και ολόκληρης της χώρας.
- Σχετική είναι και η δράση 3.1.4. του πίνακα έργων του χωροταξικού, όπου για την αποκατάσταση της συνέχειας οικοτόπων σε τοπία γίνεται εκτίμηση για πολύ λίγα χρήματα.
- Τα χρήματα που εκτιμώνται στη δράση 5.2.1. και αφορούν την ολοκλήρωση των υποδομών αποχέτευσης και διαχείρισης λυμάτων δεν επαρκούν για τις ανάγκες όλης της περιφέρειας. Θα πρέπει να αναζητηθούν ταυτόχρονα λύσεις δημιουργίας φυσικών συστημάτων επεξεργασίας και καθαρισμού αστικών λυμάτων μικρής δυναμικότητας για μικρά χωριά και οικισμούς. Αυτό θα πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα στο νησί της Θάσου, με τους πολλούς οικισμούς που βρίσκονται παραθαλάσσια όπου θα πρέπει να διαφυλαχθεί η καθαρότητα των υδάτων του νησιού για τα οποία φημίζεται.

1.5 Διοικητικός τομέας – Νομοθεσία – Υπηρεσίες – Λοιπά θέματα

Τα θέματα της κατηγορίας αυτής αφορούν πληθώρα αντικειμένων. Έτσι θα πρέπει:

- Θα πρέπει και προκειμένου να **ενισχυθεί η λειτουργία των λιμανιών της Περιφέρειας** να απαγορευθεί η λειτουργία των πλωτών αγκυροβολίων, όπως για παράδειγμα αυτό που υπάρχει στα ανοικτά της λιμνοθάλασσας Βάσοβας και να γίνεται η εκφόρτωση των υγρών καυσίμων στο λιμάνι Φίλιππος Β'. Εκεί υπάρχουν, ή προβλέπεται να γίνουν μέσω της σχεδιαζόμενης αναβάθμισης του, οι απαραίτητες εγκαταστάσεις που θα παρέχουν τη σχετική ασφάλεια και θα διασφαλίζουν το περιβάλλον. Σε συνδυασμό μάλιστα με την Εγνατία οδό και την σχεδιαζόμενη σιδηροδρομική γραμμή θα μπορεί να γίνεται διακίνηση και εμπορία των καυσίμων σε όλα τα Βαλκάνια.

- Είμαστε αντίθετοι στην κατασκευή του πλωτού τερματικού σταθμού υγροποιημένου φυσικού αερίου LNG στον κόλπο της Καβάλας, όπως αναφέρεται στην σελίδα 153 του σχεδίου (τεύχος 1). Ένας σταθμός φορτοεκφόρτωσης, αποθήκευσης και αεριοποίησης φυσικού αερίου εμπίπτει στην οδηγία Seveso II και θα αποτελεί την τέταρτη μονάδα στην περιοχή που εμπίπτει στην προαναφερόμενη οδηγία. Συνεπώς θα ασκηθούν υπερβολικές περιβαλλοντικές πιέσεις και επιπτώσεις στην περιοχή μας όπου υπάρχει και το Εθνικό Πάρκο Α.Μ.Θ. Επιπρόσθετα, η κατασκευή του LNG πλησίον του λιμανιού Φίλιππος Β θα αποδυναμώσει τις προοπτικές του για να γίνει ένα διαμετακομιστικό – εμπορευματικό κέντρο με τη βοήθεια της Εγνατίας οδού, των καθέτων αξόνων και του σιδηροδρομικού δικτύου. Εναλλακτικά, θα μπορούσε να διερευνηθεί η δυνατότητα αποθήκευσης του φυσικού αερίου στη φυσική υπόγεια αποθήκη του εξαντλημένου κοιτάσματος στον Πρίνο με μεγαλύτερη ενδεχομένως χωρητικότητα και λιγότερες περιβαλλοντικές και άλλες επιπτώσεις.
- Είμαστε αντίθετοι με τη συγχώνευση των Φορέων Διαχείρισης Νέστου - Βιστωνίδας με τον Φορέα Διαχείρισης της Ροδόπης, όπως αναφέρεται στο στάδιο Β1. Πρόκειται για δύο τελείως διαφορετικά οικοσυστήματα (Πεδινό και υδατικό οικοσύστημα το ένα, Ορεινό και δασικό το άλλο) που δεν έχουν άμεσα σχέση μεταξύ τους.
- Λόγω των αγκυλώσεων της νομοθεσίας δεν μπορούν να αδειοδοτηθούν προϋπάρχουσες κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις στη ζώνη Β του Εθνικού Πάρκου Α.Μ.Θ. και νέες μονάδες Βουβαλοτροφίας. Μέσω του χωροταξικού να οριοθετηθούν οι περιοχές και ενδεχομένως κάποιοι ειδικοί όροι αδειοδότησης τέτοιων μονάδων.
- Τονίζουμε για μια ακόμα φορά ότι το Εθνικό Πάρκο Α.Μ.Θ. (Νέστου, Βιστωνίδας, Ισμαρίδας) πρέπει να θεσμοθετηθεί με Π.Δ. και όχι με την υπάρχουσα ΚΥΑ. Σε αυτό το Π.Δ. θα πρέπει να ρυθμίζονται νομοθετικά οι στρεβλώσεις που δημιουργούν προβλήματα στους αγρότες και στους κτηνοτρόφους της περιοχής κι αναφέραμε παραπάνω (π.χ. αδειοδότηση προϋπαρχουσών σταβλικών εγκαταστάσεων στη ζώνη Β). Επίσης θα πρέπει να καταργηθεί η ζώνη Δ του Εθνικού Πάρκου Α.Μ.Θ. στην οποία προβλέπεται η εγκατάσταση δεξαμενών καυσίμων πλησίον της λιμνοθάλασσας Βάσοβας.
- Την στελέχωση των Κτηνιατρικών υπηρεσιών της Περιφέρειας με εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό. Η επανασύσταση της Δ/νσης Κτηνιατρικής

ανά νομό με ταυτόχρονη στελέχωση της είναι η ενδεδειγμένη λύση. Στην Π.Ε. Καβάλας αυτή τη στιγμή υπηρετούν τρεις Κτηνίατροι και κάνουν τα αδύνατα – δυνατά (χωρίς να επαρκούν όμως) για να καλύψουν έναν μεγάλο σε έκταση νομό μαζί με το νησί της Θάσου. Με την ανασύσταση και την ενίσχυση σε προσωπικό της υπηρεσίας θα μπορέσουν να αντιμετωπιστούν καλύτερα οι επιδημίες που παρουσιάζονται στο ζωικό μας κεφάλαιο, θα διασφαλιστεί η ασφάλεια των καταναλωτών και η συνέχιση της παραγωγής αναγνωρισμένων και κατοχυρωμένων Εθνικών μας προϊόντων, όπως είναι η ελληνική φέτα που αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε κίνδυνο. Τα αντικείμενα και τα προγράμματα της Ε.Ε. που απασχολούν τις κτηνιατρικές υπηρεσίες είναι πολλά και αφορούν την εκρίζωση ζωοανθρωπονόσων και ζωνοδόσων, την αντιμετώπιση επιζωοτιών όπως συμβαίνει τώρα με την οξώδη δερματίτιδα, τον έλεγχο, την υγιεινή και την ασφάλεια των τροφίμων (προστασία της δημόσιας υγείας), την ανάπτυξη και υποστήριξη της μελισσοκομίας κ.α..

- Όπως αναφέρθηκε για το Παγγαίο όρος προηγουμένως θα πρέπει και για όλη την Περιφέρεια **να εκπονηθεί και να εφαρμοστεί ένα σχέδιο ανάπτυξης εναλλακτικού τουρισμού** στο οποίο θα περιλαμβάνονται όλες οι μορφές εναλλακτικού τουρισμού (θρησκευτικός, θερμαλιστικός, αγροτουρισμός, οικοτουρισμός, οινοτουρισμός, αλιευτικός, καταδυτικός, ορειβατικός, κυνηγετικός, περιπατητικός, αναρριχητικός, παρατήρησης πουλιών, κ.α.)
- Θα πρέπει στα προβλεπόμενα έργα του Χωροταξικού να **δημιουργηθεί ένα περιβαλλοντικό GIS αδειών και δεδομένων για όλη την Περιφέρεια**. Έτσι θα αποτυπωθούν όλες οι δραστηριότητες και θα διευκολυνθεί η αδειοδότησή τους. Ήδη η Π.Ε. Δράμας έχει φτιάξει μια τέτοια εφαρμογή που έχει βραβευθεί και είναι διαδικτυακά προσβάσιμη και μπορείτε να τη δείτε στο: http://www.pedramas.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=2466 .
- Για το αεροδρόμιο του Αμυγδαλεώνα που είναι παροπλισμένο, θα μπορούσε στο χωροταξικό να αξιοποιηθεί ως χώρος ανάπτυξης αεροπορικού τουρισμού και αερομοντελισμού κι αν αναβαθμιστούν οι εγκαταστάσεις του τότε να αξιοποιηθεί και για άλλες χρήσεις (αποστολές αγροτικών προϊόντων κ.λ.π.).
- Στην Περιφέρειά μας διάφοροι σχηματισμοί και περιοχές (Τενάγη, Παγγαίο όρος κ.α.) αντιμετωπίζουν προβλήματα και παρουσιάζουν αναπτυξιακές δυσχέρειες. Η διοικητική διαίρεση των σχηματισμών αυτών αποτελεί τροχοπέδη στην επίλυση των προβλημάτων αυτών όπως συμβαίνει με τα Τενάγη Φιλίππων που ανήκουν σε τρεις

Περιφερειακές Ενότητες και σε δύο Περιφέρειες. Για αυτό το λόγο στο χωροταξικό θα πρέπει να ενισχυθεί η διαπεριφερειακή και διακρατική συνεργασία στον τομέα της διαχείρισης τέτοιων περιοχών (Τενάγη Φιλίππων) και υδάτινων σωμάτων που διατρέχουν Περιφέρειες (π.χ. Αγγίτης) και κράτη (π.χ. Νέστος). Το ίδιο θα πρέπει να συμβεί και για την αντιμετώπιση των διασυνοριακών καταστροφών (πυρκαγιές, πλημμύρες κ.λ.π.).

2. Περιφερειακή Ενότητα Δράμας

Στα πλαίσια της διαβούλευσης επί του Β1 Σταδίου του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου Σχεδιασμού της Περιφέρειας ΑΜΘ, το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. ΑΜ έχει τις παρακάτω παρατηρήσεις και προτάσεις για την Π.Ε. Δράμας. Για αρκετά κοινά θέματα που αφορούν τόσο τη Δράμα όσο και την Καβάλα αλλά και όλη την Περιφέρεια συνήθως δεν γίνεται αναφορά σε αυτήν την ενότητα (2η ενότητα), εφόσον το θέμα είχε αναφερθεί προγενέστερα στην ενότητα για τις Π.Ε. Καβάλας και Θάσου (1^η ενότητα).

2.1. Γενικές Παρατηρήσεις

Η Δράμα απέχει από τον αναπτυξιακό άξονα, λόγω του ότι έχει αποκλειστεί από την Εγνατία Οδό. Στη μελέτη συγκεκριμένα αναφέρεται:

“Η Δράμα εντάσσεται στους λοιπούς πόλους περιφερειακής εμβέλειας ως αστικός πυκνωτής υπηρεσιών”.

Δεν αναφέρεται καθόλου σε ορισμένα σημεία το γεγονός ότι η Δράμα δεν διαθέτει καλή διασύνδεση με τα χερσαία μεταφορικά δίκτυα. Ούτε επίσης η ύπαρξη σιδηροδρομικού δικτύου στον νομό και η δυνατότητα πρόσβασης στο αεροδρόμιο της Χρυσούπολης και στα λιμάνια της Καβάλας. Επίσης δεν γίνεται αναφορά για τη διασύνδεση της Δράμας με τη Βουλγαρία (Gotse Delcev – Σόφια- Plovdiv μέσω Εξοχής) που της προσδίδει κύριο διασυνοριακό ρόλο σε σχέση με άλλες πύλες της περιφέρειας.

Τέλος, τον απομονωτισμό της Δράμας ενισχύει το χωροταξικό με την αναφορά του στην Καβάλα ...”*Ως αστικός πόλος εθνικής εμβέλειας και πύλη της Περιφέρειας, προδιαγράφεται η λειτουργική διασύνδεσή της με το εξωτερικό μέσω του αεροδρομίου και των δύο λιμανιών και ιδιαίτερα... η σύνδεση με τη Βουλγαρία ..” μέσω του άξονα Καβάλα –*

Σέρρες – Προμαχώνας» Ο απομονωτισμός αυτός ενισχύεται από την παράλειψη του διασυνοριακού περάσματος της Εξοχής Νευροκοπίου. Η Βουλγαρία τα τελευταία χρόνια αναβαθμίζει τους οδικούς της άξονες και ο δρόμος στη Βουλγαρία μετά την Εξοχή ήδη χρησιμοποιείται για εμπορευματικές μεταφορές. Δεν θα πρέπει λοιπόν να προτιμάται ένα διασυνοριακό πέρασμα εκτός της Περιφέρειάς μας (Προμαχώνας Σερρών) και να παραμελείται ένα υπάρχον διασυνοριακό πέρασμα εντός αυτής (Εξοχή Νευροκοπίου) που έχει μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης και βρίσκεται πιο κοντά μειώνοντας το μεταφορικό κόστος.

- Για το **διασυνοριακό πέρασμα της Εξοχής και προκειμένου αυτό να αναβαθμιστεί**, να ελέγχεται καλύτερα (λαθρεμπόριο, παράνομες εισαγωγές, ασθένειες ζωικού και φυτικού κεφαλαίου) και να χρησιμοποιείται περισσότερο για εμπορευματικές μεταφορές θα πρέπει να γίνουν αναβαθμίσεις που αφορούν τη δημιουργία γεφυροπλάστιγγας, χώρων εστίασης, διατάξεων απολύμανσης, εγκατάστασης μηχανήματος scanner (όπως διαθέτει η Βουλγαρική πλευρά) και άλλες βελτιώσεις. Βελτιώσεις που θα πρέπει να προβλεφθούν και στο χωροταξικό της Περιφέρειας.
- Το παρόν σχέδιο αναφέρεται στην Καβάλα – Δράμα σαν αστικό δίπολο κι όχι σαν “λειτουργικό δίπολο” όπως η Κομοτηνή – Αλεξανδρούπολη. Όμως στην Καβάλα – Δράμα υπάρχει έντονη αλληλεξάρτηση και συμπληρωματικότητα, μέσω υποδομών περίθαλψης, μεταφορών (λιμάνια, αεροδρόμιο) και δημόσιας διοίκησης και όχι μόνο, όπως αναφέρουμε και στην εισαγωγή μας.
- Ο **χωρικός σχεδιασμός όσον αφορά την Π.Ε. Δράμας είναι ουσιαστικά ανύπαρκτος** καθώς στερείται μελετών ΓΠΣ ή ΣΧΟΟΑΠ στο σύνολο της επικρατείας της Π.Ε. Δράμας σύμφωνα με τον Ν.2508/97. Συνεπώς ο κωδικός παρέμβασης 1.1.11 στον πίνακα των έργων θα πρέπει σε μεγάλο βαθμό να αφορά τη Δράμα.
- Στον **Πίνακα με το πρόγραμμα των έργων και των παρεμβάσεων, η Δράμα δεν είναι παρούσα σχεδόν σε κανένα έργο** που θα αφορά αποκλειστικά τη Δράμα, όπως γίνεται για τις άλλες περιφερειακές ενότητες. Σε ελάχιστα έργα όπου γίνεται αναφορά, πρόκειται για μεικτά έργα που αφορούν και άλλες περιφερειακές ενότητες χωρίς να είναι σαφές του τι αναλογεί στην Π.Ε. Δράμας.
- Υπάρχουν **ελάχιστες αναφορές για τις δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης της Δράμας στο χωροταξικό**. Η Π.Ε. Δράμας όμως διαθέτει και αρχαιολογικούς χώρους και χιονοδρομικό κέντρο και επισκέψιμα σπήλαια και ετήσιες εκδηλώσεις

(Ονειρούπολη, Δραμοινογνωσία κ.λ.π.) και πολλά άλλα σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος.

- Δεν γίνεται επίσης **καμία αναφορά στις πηγές Μασρά – Μυλοποτάμου - Αγίας Βαρβάρας –Κεφαλαρίου Δράμας**, που μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης τουριστών, αλλά και να αξιοποιηθούν περισσότερο για την άρδευση καλλιεργειών, για την ύδρευση και για τις υδατοκαλλιέργειες. Στο Κεφαλάρι υπάρχουν υφιστάμενες υδατοκαλλιέργειες που θα πρέπει να προσεχθούν και να αναβαθμιστούν.
- Στο Μέτρο 1.2 και στους κωδικούς 1.2.1 - 1.2.5 προβλέπεται η Ανάπτυξη -Ενίσχυση συγκεκριμένων Κοινωνικών Δομών στις οποίες δεν περιλαμβάνεται καθόλου η Δράμα, ενώ αντίθετα προβλέπονται Νοσοκομείο στην Ορεστιάδα, ενίσχυση του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Αλεξανδρούπολης, δημιουργία νέων σχολών στην Ορεστιάδα κ.α.
- Δεν υπάρχει **καμία αναφορά στο Γεωθερμικό πεδίο Θερμιών Παρανεστίου** ούτε προγραμματίζεται η υλοποίηση ενός στρατηγικού σχεδιασμού για την αξιοποίηση της γεωθερμίας στο συγκεκριμένο πεδίο. Αντιθέτως γίνεται αναφορά στο γεωθερμικό πεδίο της Θασοπούλας που λόγω της θέσης του είναι πολύ δύσκολο να αξιοποιηθεί.
- Θα πρέπει να υλοποιηθεί σε άμεση προτεραιότητα ο **άξονας Δράμας-Αμφίπολης και Καβάλας-Δράμας-Εξοχής** για να μπορεί να συνδεθεί η Δράμα μέσω καθέτων αξόνων με την Εγνατία οδό και να αρθεί η απομόνωση της.
- Κατασκευή **αντιπλημμυρικών έργων και φραγμάτων** στις λεκάνες κατάκλισης στην περιοχή των καταβοθρών (Οχυρού) του λεκανοπέδιου του Νευροκοπίου να προβλεφθεί μέσω του χωροταξικού για να ελαχιστοποιηθούν τα πλημμυρικά φαινόμενα που πλήττουν τους αγρότες. Ταυτόχρονα όμως να προωθηθεί και η πρόταση οι **καταβόθρες Οχυρού Νευροκοπίου να γίνουν Μνημείο της Φύσης**.

2.2. Γεωργία

- Τα τελευταία χρόνια ανθεί στη Δράμα ο θερμοκηπιακός κλάδος που ευαγγελίζεται η μελέτη του χωροταξικού. Πρόκειται για μεγάλες θερμοκηπιακές μονάδες που εφαρμόζουν αγροπονικές μεθόδους καλλιέργειας και ολοκληρωμένης παραγωγής και αξιοποιούν το φυσικό αέριο για την συμπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας (που πωλείται στη ΔΕΗ) και παραγωγής θερμότητας (για τη θέρμανση του θερμοκηπίου).

Στην παρούσα όμως μελέτη δεν προβλέπεται **ζώνη ανάπτυξης θερμοκηπιακών εγκαταστάσεων στην Δράμα.**

- Στο παρόν σχέδιο δεν προβλέπεται επέκταση της μεταποιητικής βιομηχανίας για τη Δράμα, αλλά μόνο **εξυγίανση των υφιστάμενων υποδομών.** Δηλ. δεν θα μπορούν να γίνουν νέες μεταποιητικές μονάδες σε περιοχές νότια του Αγίου Αθανασίου όπου ήδη λειτουργεί ο ΑΣΟΠ Αγίου Αθανασίου αποχυμωτήριο και στην Αγία Παρασκευή όπου υπάρχει μονάδα μεταποίησης πιπεριάς Φλωρίνης και άλλων κηπευτικών. Θέληση του χωροταξικού είναι η ανάπτυξη της μεταποίησης. Για αυτό θα πρέπει, σε μια περιοχή που περιλαμβάνει δυναμικές καλλιέργειες (κηπευτικά) και ένα υφιστάμενο βιοτεχνικό πάρκο, να προβλέπεται η επέκταση της μεταποιητικής βιομηχανίας στην νότια πλευρά της Π.Ε. Δράμας.
- Θα πρέπει να γίνει **μελέτη για την αναδιάρθρωση του πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας** (αναδιάρθρωση καλλιεργειών κι εκτροφών, πιστοποίηση αγροτικών προϊόντων κ.α.) και στη μελέτη αυτή να δίνεται **ιδιαίτερη βάση στη μερική απεξάρτηση ορισμένων περιοχών από την μονοκαλλιέργεια,** όπως για παράδειγμα στο Νευροκόπι με την πατάτα. Διότι σε χρονιές που η τιμή του προϊόντος είναι χαμηλή ολόκληρο το λεκανοπέδιο του Νευροκοπίου πλήττεται οικονομικά λόγω της μεγάλης εξάρτησης της τοπικής οικονομίας από την πατατοκαλλιέργεια.
- **Επισκευή, βελτίωση και επέκταση του αγροτικού δικτύου δρόμων** πρέπει να προβλεφθεί στο χωροταξικό που θα ωφελήσει τόσο τους γεωργούς όσο και τους κτηνοτρόφους και τους δασεργάτες.
- Μεταποίηση – τυποποίηση των γεωργικών προϊόντων στον δευτερογενή πλέον τομέα της οικονομίας (πρότυπα ή μικρά τυροκομεία, μεταποίηση πατάτας, συσκευαστήρια, σφαγεία, αλευρόμυλοι, βιοτεχνίες γάλακτος κ.α.), σε συνδυασμό με την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών και της ζωικής παραγωγής, ώστε να εξασφαλιστεί η πρώτη ύλη για αυτές τις μονάδες.
- **Σύνταξη ειδικής μελέτης σκοπιμότητας** πρέπει να προβλεφθεί στο χωροταξικό για την αναγκαιότητα δημιουργίας νέων γεωργικών βιομηχανιών στην Αν. Μακεδονία και Θράκη.
- Αναγκαία είναι η πρόβλεψη στο χωροταξικό της **ολοκλήρωσης των έργων αναδασμού** που χρονίζουν και η υλοποίηση νέων για τη μείωση του κόστους

παραγωγής και την κατασκευή των συνοδευτικών εγγειοβελτιωτικών έργων. Στην Π.Ε. Δράμας υπάρχει έντονο πρόβλημα από τέτοιους ημιτελείς αναδασμούς.

2.3. Κτηνοτροφία

Πέραν των όσων αναφέραμε παραπάνω για τη γεωργία και αφορούν και την κτηνοτροφία, θέτουμε παρακάτω κι άλλες προτεραιότητες που πρέπει να διατυπωθούν στο χωροταξικό και αφορούν την κτηνοτροφία.

- Η Δράμα είναι κατά βάση ένας γεωργοκτηνοτροφικός νομός. Δεν προβλέπεται στη μελέτη του χωροταξικού μια **ζώνη αγροκτηνοτροφικού πάρκου** για να επιτευχθεί, όπως προτείνει και η μελέτη, μια συμπληρωματικότητα γεωργίας – κτηνοτροφίας στη Δράμα
- **Αξιοποίηση γεωργικών αποβλήτων** για την παραγωγή ενέργειας. Αυτό θα μπορεί να γίνει σε τοπικό επίπεδο σε μεγάλες κτηνοτροφικές μονάδες που υπάρχουν στη Δράμα, αλλά και σε μεγαλύτερη κλίμακα στις περιοχές που υπάρχουν κτηνοτροφικά πάρκα, όπως επίσης και στα απόβλητα των καλλιεργειών φυτικής προέλευσης.

2.4 Αλιεία και υδατοκαλλιέργειες

Το παρόν σχέδιο δίνει περισσότερο έμφαση στην Αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες στη θάλασσα κι αναφέρει ελάχιστα για την **αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες των εσωτερικών υδάτων, στα οποία η Δράμα πρωτοστατεί** σε όλη την Περιφέρεια. Δεν αναφέρεται καθόλου ότι στη Δράμα υπάρχουν ιχθυοκαλλιέργειες στα εσωτερικά νερά (Σιδηρόνερο, Κεφαλάρι) με **έντονα εξαγωγικό χαρακτήρα** μιας εξ αυτών (οξύρρυγχος – χαβιάρι - Ρωσία).

- Γίνεται μόνο αναφορά σε γενικόλογες προτάσεις όπως *"...στη χερσαία ζώνη της ΠΑΜΘ (ακόμη και την ημιορεινή, στις περιοχές της Δράμας) υφίσταται δυναμικό υδατοκαλλιεργειών εσωτερικών υδάτων (κυρίως πεστροφοκαλλιέργειες) για το οποίο πρέπει να υπάρξει μέριμνα διαχείρισης, οικολογικής και παραγωγικής."*
- Ο καθορισμός περιοχών σύμφωνα με το ΕΧΠΣΑΑ για τις υδατοκαλλιέργειες αφορά κυρίως στις περιοχές υφιστάμενων οστρακοκαλλιεργειών (Στρυμωνικός κόλπος, Νέα Πέραμος, Κεραμωτή, Βιστωνικός κόλπος) και όχι τα εσωτερικά ύδατα.
- Συμφωνούμε με τη διαπίστωση ότι πρέπει να δίδεται κατεύθυνση για την **ένταξη σε Π.Α.Υ. του συνόλου των υδατοσυλλογών γλυκών και υφάλμυρων**

υδάτων της Περιφέρειας Α.Μ.Θ. στις οποίες υφίστανται παραγωγικές δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειας ή αλιείας – ιχθυοσυλλογής. Σε αυτές πρέπει να περιληφθούν και οι μονάδες συσκευασίας – μεταποίησης, αποθήκευσης υλικών και μηχανημάτων κλπ.

- Επίσης συμφωνούμε στο να ενθαρρύνονται οι δυνατότητες εναλλακτικού τουρισμού, συμπεριλαμβανομένου και του αλιευτικού, στις περιοχές των λιμνοθαλασσών ή των εσωτερικών υδάτων, χωρίς διατάραξη της παραγωγικής ικανότητάς τους.
- Θα πρέπει να προχωρήσει ο **χωρικός σχεδιασμός μονάδων υδατοκαλλιέργειας στα εσωτερικά νερά**, όπως έχει προχωρήσει για τα θαλάσσια ύδατα. Για να γίνει αυτό θα πρέπει να προβληθεί στο χωροταξικό μια μελέτη της φέρουσας ικανότητας για την αλιευτική διαχείριση και την τουριστική αξιοποίηση των φραγμαλισμών της Δράμας (που είναι ο μεγαλύτερος υδάτινος όγκος γλυκού νερού της Περιφέρειας) και άλλων πηγών της Δράμας (π.χ. Κεφαλάρι) όπου υπάρχουν ιχθυοτροφεία.

2.5 Δάση – Περιβάλλον

Σε κανένα σημείο του κειμένου δεν αναδεικνύεται ο **δασικός πλούτος της Περιφέρειας και ιδιαίτερα της Δράμας**. Όπως άλλωστε αναφέρουμε γενικότερα στην παράγραφο 1.4. τα δάση της Δράμας είναι από τα πιο παραγωγικά της χώρας.

- Συνεπώς θα πρέπει να συντηρηθούν οι δασικοί δρόμοι κι οι εγκαταστάσεις του Δασαρχείου και τα τοπικά μονοπάτια, για την αξιοποίηση του δασικού πλούτου της περιοχής αλλά και για άλλες παραγωγικές δραστηριότητες (λατομεία, τουρισμός κλπ.).
- Θα πρέπει να αυξηθούν τα χρήματα για την αποκατάσταση των λατομείων, όπως αναφέρουμε στην παράγραφο 1.4.
- Το ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον του Ορεινού Όγκου Ροδόπης (Εθνικό Πάρκο Οροσειράς Ροδόπης) βρίσκεται εκτός κατευθύνσεων στρατηγικής για το τοπίο στο προτεινόμενο ΠΠΧΣΑΑ. Το **Εθνικό Πάρκο οροσειράς Ροδόπης** αναφέρεται σε μικρότερη κλίμακα σε σχέση με τα Εθνικά Πάρκα υδροβιότοπων ΑΜΘ και Δέλτα Έβρου.